T014 BD V 192-Q2-P9 Tìm Kiếm Thái Tử-Phật Sở Hành Tán

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

Phaåm 9: TÌM KIEÁM THAÙI TÖÛ
Vua vì noãi ñau buoàn
Caáp sai hai vò quan
Ra roi ñaùnh ngöïa gioûi
Phi nhanh nhö nöôùc cuoän
Thaân nhoïc khoâng töø nan
Thaúng ñeán röøng khoå haïnh
Boû naêm duïc theá tuïc
Kheùo nhieáp giöõ caùc caên
Vaøo am thanh Phaïm chí
Kính leã caùc tieân kia.
Caùc tieân môøi an toïa
Noùi phaùp an uûi hoï.
Lieàn thöa vò tieân raèng:
“Toâi coù vieäc muoán hoûi
Vua Tònh Phaïn tieáng taêm
Doøng Cam Giaù raïng danh
Chuùng toâi laø beà toâi
Trong giaùo ñieån caùc vò
Vua nhö trôøi Ñeá Thích
Con nhö Xaø-dieân-ña
Vì thoaùt giaø, beänh, cheát
Xuaát gia ôû ñaây chaêng?
Chuùng toâi ñeán vì Ngaøi
Chæ caùc vò môùi bieát”
Ñaùp raèng: “Coù ngöôøi naøy
Töôùng ñaïi nhaân, tay daøi
Cho raèng phaùp toâi tu
Coøn thuaän theo sinh töû
Ñeán choã A-la-lam
Ñeå tìm giaûi thoaùt hôn.”
Ñaõ ñöôïc ñònh thaät roài
Tuaân leänh vua mau ñeán
Chaúng quaûn noãi nhoïc nhaèn
Tìm ñöôøng maø thaúng tieán
Thaáy Thaùi töû trong röøng

Boû phuïc söùc theá gian
Hình dung vaãn saùng ngôøi
Maët trôøi giöõa maây ñen
Nöôùc toân thaày Thieân thaàn.
Ñaïi thaàn giöõ chaùnh phaùp
Boû leã nghi theá tuïc
Xuoáng xe ñi boä ñeán
Nhö vua Baø-ma-ñieäp
Vò tieân Baø tö-tra
Cuøng nhau vaøo röøng nuùi
Thaáy Thaùi töû La-ma
Theo leã nghi cuûa ñaïo
Cung kính leã, thaêm hoûi
Gioáng nhö Tu-ca-la
Cuøng vôùi Öông-kyø-la
Ñem heát loøng cung kính
Thôø phuïng trôøi Ñeá Thích.
Thaùi töû cuõng kính theo
Quoác sö vaø ñaïi thaàn
Nhö Ñeá Thích an uûi
Tu-ca, Öông-kyø-la,
Lieàn môøi hai vò aáy
Ngoài tröôùc maët Thaùi töû
Nhö Phuù-na-baø-taåu
Hai sao haàu beân traêng.
Quoác sö vaø ñaïi thaàn
Khaûi taâu leân Thaùi töû
Nhö Tyø-lôïi-baø-ñeâ
Noùi vôùi Xaø-dieân-ña:
“Vua cha nhôù Thaùi töû
Nhö gai nhoïn ñaâm tim
Hoân meâ phaùt cuoàng loaïn
Ngaát xæu, mình laám buïi
Ngaøy ñeâm theâm buoàn nhôù
Leä rôi thöôøng nhö möa.
Ban saéc cho chuùng toâi
Cuùi xin laéng nghe cho
Raèng bieát Ngaøi öa phaùp
Quyeát ñònh khoâng nghi ngôø

Chöa phaûi luùc vaøo röøng
Löûa nhôù ñoát taâm vua
Neáu Ngaøi nghó ñeán phaùp
Thì neân thöông xoùt vua.
Mong Ngaøi ñöøng ñi xa
Ñeå an uûi loøng vua
Ñöøng ñeå nöôùc buoàn thöông
Xoùi moøn bôø taâm vua.
Nhö maây, nöôùc, coû, nuùi
Gioù naéng vaø löûa möa
Lo buoàn bò boán hoïa
Thoåi laøm khoâ chaùy taâm
Haõy veà höôûng boång loäc
Thôøi ñeán seõ tu Tieân
Khoâng ñoaùi hoaøi baø con
Cha meï cuõng lìa boû
Ñoù goïi töø bi sao?
Cöùu giuùp taát caû sao?
Phaùp khoâng caàn röøng nuùi
Taïi gia cuõng tu nhaøn
Giaùc ngoä caàn phöông tieän
Cho neân goïi xuaát gia
Caïo toùc maëc y nhuoäm
Töï vaøo trong röøng nuùi
Ñoù chính laø sôï haõi
Ñaâu ñaùng goïi tu Tieân.
Mong oâm Ngaøi moät laàn
Duøng nöôùc röôùi leân ñaàu
Ñoäi muõ trôøi cho Ngaøi
Ñaët Ngaøi döôùi loïng baùu
Ñöôïc moät laàn nhìn Ngaøi
Sau ñoù vua xuaát gia.
Tieân vöông Ñaàu-löu-ma
A-naâu-xaø-a-sa
Baït-xaø-la-baø-höu
Tyø-baït-la-an-ñeà
Tyø-ñeà-ha-xaø-na
Na-la-thaáp-ba-la
Caùc vò vua nhö theá

Thaûy ñeàu ñoäi muõ trôøi
Trang söùc baèng anh laïc
Tay chaân ñeo chaâu baùu
Chuùng theå nöõ vui chôi
Khoâng traùi nhaân giaûi thoaùt.
Giôø Ngaøi haõy veà nhaø
Tu taäp hai vieäc naøy
Taâm tu phaùp taêng thöôïng
Trôû thaønh ñaáng Taêng thöôïng
Rôi leä khuyeân baûo Ngaøi
Leänh tuyeân lôøi nhö theá.
Ñaõ coù saéc chæ naøy
Ngaøi neân tuaân leänh veà
Vua cha chæ vì Ngaøi
Chìm trong bieån buoàn khoå
Khoâng ai cöùu, nöông ai
Khoâng nhôø ñaâu khai môû
Ngaøi chính laø thuyeàn tröôûng
Ñöa vua ñeán choã an.
Thaùi töû Tyø-sum-ma
Nhò-la-di-baït-ñeà
Nghe cha daïy kính vaâng
Nay Ngaøi cuõng neân bieát
AÂn meï hieàn nuoâi naáng
Suoát ñôøi baùo khoâng cuøng
Nhö boø meï maát con
Vì buoàn queân aên nguû
Giôø Ngaøi neân mau veà
Ñeå cöùu soáng maïng vua.
Chim xa ñaøn buoàn nhôù
Voi maïnh moät mình khoå
Ngöôøi nöông töïa maát boùng
Thöôøng mong ñöôïc cöùu giuùp.
Moät ñöùa con coâ ñoäc
Gaëp khoå bieát nhôø ai
Khoûi khoå ñôn ñoäc kia
Nhö ngöôøi cöùu nguyeät thöïc.
Trai gaùi trong caû nöôùc
Chia ly khoå voâ cuøng

Khoùi thôû than xoâng trôøi
Xoâng laøm môø maét tueä
Chæ caàu thaáy nöôùc Ngaøi
Taét löûa maét môø saùng.”
Boà-taùt nghe vua cha
Thieát tha daïy baûo vaäy
Lieàn ngoài thaúng suy nghó
Maø ñaùp thuaän theo raèng:
“Ta cuõng bieát vua cha
Taâm töø nieäm quaù daøy.
Sôï sinh, giaø, beänh, cheát
Neân traùi aân khoù vôùi
Ai khoâng troïng meï cha
Nhöng roài cuõng chia ly
Duø cho giöõ töôùng sinh
Nhöng cheát ñeán khoù giöõ.
Cho neân bieát raèng troïng
Cuõng töø bieät xuaát gia
Nghe vua cha lo buoàn
Theâm luyeán tieác taâm Ta
Chæ nhö moäng taïm hoäi
Thoaét caùi, ñaõ voâ thöôøng.
Vua cha neân bieát roõ
Taùnh chuùng sinh baát ñoàng
Ñieàu sinh ra buoàn khoå
Chaúng phaûi chæ cha con
Cho neân khoå sinh ly
Ñeàu töø nghi hoaëc sinh.
Nhö ngöôøi ñi treân ñöôøng
Giöõa ñöôøng taïm gaëp nhau
Giaây laùt ñaõ chia tay
Traùi lyù voán töï nhieân
Hoäi hoïp taïm thaønh thaân
Tuøy duyeân lyù töï phaân
Hieåu roõ thaân giaû hôïp
Khoâng neân sinh ñau buoàn.
Ñôøi naøy traùi tình thaân
Ñôøi khaùc laø thaân tình.
Taïm thaân laïi chia lìa

Nôi nôi ñeàu laø thaân
Thöôøng hôïp laïi thöôøng tan
Tan tan ñaâu ñaùng buoàn
Trong thai daàn bieán ñoåi
Laêng xaêng töû laïi sinh
Luùc naøo cuõng coù töû
Nuùi röøng ñaâu khoâng coù
Thöôøng luoân huôûng naêm duïc
Caàu taøi thì cuõng theá.
Taát caû thôøi coù töû
Ngoaøi phaùp töû khoâng thôøi
Muoán cho ta laøm vua
Phaùp töø aùi khoù troùi
Nhö beänh uoáng chaúng thuoác
Cho neân ta khoâng kham.
Choã vò cao ngu si
Maëc tình theo thöông gheùt
Suoát ñôøi thöôøng sôï haõi
Suy nghó thaân taâm meät
Theo taâm chuùng traùi phaùp
Vieäc ngöôøi trí khoâng laøm.
Cung ñieän baèng baûy baùu
Trong ñoù löûa chaùy höøng
Beáp trôøi, côm traêm vò
Trong ñoù coù chaát ñoäc
Ao sen nöôùc trong maùt
Trong ñoù nhieàu raén ñoäc
Ngoâi cao: Nhaø tai hoïa
Nôi ngöôøi trí khoâng ôû.
Xöa caùc vua cao quyù
Thaáy laøm vua nhieàu hoïa
Chuùng sinh theâm khoå sôû
Chaùn ngaùn neân xuaát gia
Neân bieát vua coøn khoå
Chaúng baèng haønh phaùp an
Thaø ôû trong röøng nuùi
AÊn coû nhö caàm thuù
Khoâng kham ôû trong cung
Soáng chung hang raén ñen

Boû ngoâi vò naêm duïc
Chòu khoå soáng nuùi röøng
Ñoù chính laø thuaän theo
Öa phaùp, daàn theâm saùng.
Giôø boû röøng thanh vaéng
Veà nhaø höôûng naêm duïc
Ngaøy ñeâm phaùp khoå taêng
Ñoù laø vieäc khoâng neân.
Baäc tröôïng phu voïng toäc
Vì öa phaùp xuaát gia
Boû haún duø voïng toäc
Laäp chí Ñaïi tröôïng phu
Caét toùc, maët phaùp phuïc
Öa phaùp, soáng nuùi röøng
Giôø laïi boû phaùp phuïc
Trong taâm raát hoå theïn
Vua trôøi coøn khoâng ñoaùi
Huoáng nhaø ñeïp theá gian
Ñaõ nhoå tham, saân, si
Maø aên trôû laïi sao?
Neáu ngöôøi aên trôû laïi
Khoå aáy ñaâu theå kham
Nhö nhaø ngöôøi bò chaùy
Phaûi tìm caùch chaïy ra
Khoaûnh khaéc laïi trôû vaøo
Ngöôøi aáy thoâng minh sao?
Thaáy khoå sinh, giaø, cheát
Chaùn khoå maø xuaát gia
Baây giôø trôû laïi tuïc
Ngöôøi aáy thaät ngu si.
Trong cung tu giaûi thoaùt.
Thì khoâng coù vieäc aáy
Vaéng laëng sinh giaûi thoaùt
Laøm vua nhö bò phaït
Vaéng laëng boû uy vua
Laøm vua traùi giaûi thoaùt
Ñoäng, tónh nhö nöôùc, löûa
Hai thöù ñaâu ôû chung
Quyeát ñònh tu giaûi thoaùt

Cuõng khoâng ngoài ngoâi vua.
Neáu noùi ngoài ngoâi vua
Maø tu giaûi thoaùt ñöôïc
Vieäc aáy quyeát khoâng theå
Quyeát giaûi thoaùt cuõng theá
Ñaõ khoâng taâm quyeát ñònh
Hoaëc ra laïi trôû vaøo
Giôø ta ñaõ quyeát ñònh
Caét moài caâu thaân thuoäc
Theo ñöôøng chính xuaát gia
Vì sao laïi quay veà?”
Taâm ñaïi thaàn töï nghó
Thaùi töû chí tröôïng phu
Bieát saâu neân thuaän theo
Lôøi noùi coù nhaân duyeân
Beøn taâu Thaùi töû raèng:
“Nhö lôøi Thaùi töû daïy
Caùch caàu phaùp neân theá
Nhöng giôø chöa phaûi luùc
Vua cha tuoåi ñaõ cao
Nhôù con theâm buoàn khoå
Tuy noùi öa giaûi thoaùt
Nhöng laïi khoâng ñuùng phaùp
Tuy xuaát nhöng khoâng tueä
Khoâng nghó lyù saâu xa
Khoâng thaáy nhaân caàu quaû
Luoáng boû hieän phaùp vui.
Ngöôøi noùi coù ñôøi sau
Ngöôøi thì noùi khoâng coù
Coù, khoâng chöa quyeát ñònh
Sao boû vui hieän ñôøi?
Neáu noùi coù ñôøi sau
Thì neân caàn chöùng ñaéc
Neáu noùi khoâng ñôøi sau
Thì khoâng laø giaûi thoaùt
Neáu noùi coù ñôøi sau
Khoâng noùi nhaân giaûi thoaùt
Nhö ñaát chaéc, löûa aám
Nöôùc aåm, gioù xao ñoäng

Ñôøi sau cuõng nhö theá
Ñoù laø taùnh töï nhieân.
Ngöôøi noùi tònh, baát tònh
Ñeàu töø töï taùnh khôûi
Noùi haõy tìm caùch ñoåi
Ñoù laø lôøi ngu si.
Caûnh giôùi caùc caên haønh
Töï taùnh ñeàu quyeát ñònh
Nhôù thöông vaø khoâng nhôù
Töï taùnh ñònh cuõng vaäy.
Khoå giaø, beänh, cheát thaûy
Ai maø sai khieán ñöôïc
Cho nöôùc daëp taét löûa
Löûa laøm nöôùc soâi traøo
Töï taùnh caên, töôùng hoaïi
Taùnh hoøa thaønh chuùng sinh.
Nhö ngöôøi ôû trong thai
Coù caùc phaàn chaân tay
Thaàn thöùc töï nhieân thaønh
Ai coù khaû naêng laøm?
Gai goùc ai laøm nhoïn
Ñoù laø taùnh töï nhieân
Vaø caùc loaïi caàm thuù
Khoâng ai muoán nhö theá.
Coù nhöõng ngöôøi sinh Thieân
Do trôøi Töï taïi laøm
Vaø ñaáng taïo hoùa khaùc
Khoâng heà coù töï löïc.
Neáu coù choã sinh ra
Choã naøy cuõng phaûi dieät
Caàn gì töï tìm caùch
Mong caàu söï giaûi thoaùt.
Ngöôøi noùi do ngaõ sinh
Roài cuõng do ngaõ dieät
Ngöôøi noùi khoâng ai sinh
Roài do phöông tieän dieät
Nhö ngöôøi sinh nuoâi con
Khoâng phuï aân toå toâng
Hoïc saùch cuûa vò Tieân

Cuùng teá mieáu thôø trôøi
Ba ñieàu naøy khoâng phuï
Thì goïi laø giaûi thoaùt.
Töø xöa nay truyeàn laïi
Ba caâu giaûi thoaùt naøy
Neáu duøng phöông tieän khaùc
Luoáng nhoïc maø khoâng thaät.
Ngaøi muoán caàu giaûi thoaùt
Chæ tu phöông tieän treân
Vua cha heát ñau buoàn
Ñaïo giaûi thoaùt mau ñöôïc.
Boû nhaø vaøo nuùi röøng
Trôû veà cuõng khoâng loãi
Xöa vua Am-baø-leâ
ÔÛ laâu röøng khoå haïnh
Boû ñoà chuùng quyeán thuoäc
Veà nhaø leân ngoâi vua.
Coù Thaùi töû La-ma
Boû nöôùc vaøo nuùi röøng
Nghe phong tuïc nöôùc thieáu
Beøn trôû veà giaùo hoùa.
Vua nöôùc Sa-laâu-baø
Teân laø Ñaàu-laâu-ma
Cha con vaøo nuùi röøng
Roát cuoäc ñeàu trôû veà.
Baø-tö-truù-maâu-ni
Vaø vua An-ñeâ-ñieäp
Tu phaïm haïnh nuùi röøng
Ít laâu cuõng trôû veà.
Nhöõng baäc taøi gioûi aáy
Ñöôïc vang danh chaùnh phaùp
Veà leân ngoâi trò nöôùc
Nhö ñeøn soi theá gian
Cho neân boû nuùi röøng
Phaùp trò daân, khoâng loãi.”
Thaùi töû nghe ñaïi thaàn
Lôøi dòu, noùi vieäc lôïi
Beøn duøng lyù khoâng loaïn
Voâ ngaïi vaø thöù lôùp

Vöõng chí, noùi an oån
Maø ñaùp lôøi ñaïi thaàn:
“Do döï coù, khoâng thaûy
Hai taâm nghi hoaëc taêng
Maø noùi lôøi coù, khoâng
Ta khoâng quyeát ñònh laáy.
Tònh trí, tu khoå haïnh
Quyeát ñònh ta töï bieát
Luaän do döï theá gian
Xoay vaàn truyeàn nhau tu
Nghóa chaân thaät coù, khoâng
Ñieàu naøy ta chaúng an.
Ngöôøi saùng phaân chaân nguïy
Tín khoâng do ngöôøi sinh
Nhö ngöôøi muø baåm sinh
Ñöôïc ngöôøi muø daãn ñöôøng
ÔÛ trong ñeâm trôøi toái
Thì bieát ñi ñöôøng naøo!
Ñoái phaùp tònh, baát tònh
Ngöôøi ñôøi sinh thaéc maéc
Neáu khoâng thaáy chaân thaät
Neân haønh ñaïo chaân thaät
Thaø thöïc haønh phaùp tònh
Khoâng thích haønh baát tònh.
Xeùt thuyeát töông thöøa kia
Khoâng moät töôùng quyeát ñònh
Lôøi thaät taâm laéng thoï
Lìa haún caùc loãi laàm
Noùi quaù thaønh hö nguïy
Lôøi ngöôøi trí khoâng noùi.
Nhö noùi chuyeän La-ma
Boû nhaø tu phaïm haïnh
Cuoái cuøng cuõng trôû veà
Thoï höôûng naêm thöù duïc
Ñoù laø haønh vi xaáu
Vieäc ngöôøi trí khoâng theo.
Nay ta seõ vì oâng
Noùi löôïc yeáu nghóa aáy
Trôøi, traêng rôi xuoáng ñaát

Tu-di, nuùi Tuyeát chuyeån
Thaân ta khoâng heà ñoåi
Rôi vaøo choã khoâng ñuùng.
Thaø nhaûy vaøo löûa höøng
Khoâng theo nghóa khoâng troïn
Trôû veà nhaø cuûa mình
Lao vaøo löûa naêm duïc.”
Baøy toû yeáu theä xong
Ngaøi ñöùng daäy, giaõ töø.
Lôøi Thaùi töû saùng suûa
Nhö aùnh saùng maët trôøi
Quoác sö vaø ñaïi thaàn
Luaän baøn khoâng hôn ñöôïc
Baûo nhau: ñaõ heát caùch
Chæ coøn töø giaõ veà
Raát kính khen Thaùi töû
Khoâng daùm baét Ngaøi veà
Vì kính vaâng leänh vua
Neân khoâng daùm veà voäi,
Giöõa ñöôøng chôït boài hoài
Ñi xa, ngoaùi ñaàu laïi
Löïa choïn ngöôøi thoâng minh
Xeùt kyõ ngöôøi cô ngoä
AÂm thaàm haàu Thaùi töû Roài sau môùi ra veà.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.